

ULUŞÇULUĞUN ÇAĞDAŞ ANLAMINI

CEYHUN ATIF KANSU

Uluşçuluğun çağdaş anlamı, bağımsızlık kavramı ile sıkı sıkıya ilgilidir. Kendi ulusunun ve o ulusun gerçek biriminin, yani halkın tam bağımsızlığa kavuşmasını öngörmeyen bir uluşçuluk, hem çağımızın gerçeklerinden yoksundur, hem de halk için bir işe yaramayan düşçül bir orta sınıf avuntusu halinde kalmaktadır. “1789 Fransız devriminden sonra gelişen uluşçuluk akımları, çağımızda yepyeni bir anlam kazanmıştır. Bu değişiklikler o derecede geniş olmuştur ki, eski kavramlar, günümüzün sorunlarını aydınlatmaya yetersiz kalmaktadır. Byron’ın şiirlerinde konu edilen bir Yunan milliyetçiliği ile, Orta Afrika halklarının bağımsızlık savaşlarını aynı görüş açısından değerlendirmek mümkün değildir.” (Güney Dinç-Yeni Uluşçuluk-Sosyal Adalet, sayı:10). Güney Dinç’in incelemesinde belirttiği gibi: “Yeni uluşçuluğun ortak yönü emperyalizme karşı oluşudur.” Burada, yeni uluşçulukla, Mustafa Kemal uluşçuluğunun çağdaş eşliğine varmış oluyoruz. Çağdaş uluşçuluk hareketlerinin en belirgin niteliğini bağımsızlık savaşlarında bulmaktayız. Neye karşı bağımsızlık? Sömürge koşullarına karşı ve Batı anamalinin sömürücü niteliğine karşı bağımsızlık. Sömürge olmaktan kurtulmanın koşulu nedir? Çağdaş bir uluşçuluğun bu soruya kesin bir karşılık vermesi gerekir. Sömürge olmaktan kurtulmanın tek koşulu, hammadde olarak, yapılmış madde vererek, aldığı madde yoluyla verdiği madde yoluyla halkları sömüren evrensel sömürme düzeninin halkasını en can alıcı yerinden kırmaktır. Bu sömürme düzeninin en can alıcı yeri neresidir? Kendi kaynaklarını, kendi gücü, kendi emeği, kendi olanaklarıyla değerlendiremeyen, yani kendi ulusal çıkarlarına göre bir ulusal ekonomi kuramayan uluslar sömürülürler. Sömürme düzenini en can alıcı yerinden kırmak isteyen her ulus, kendine yeterli bir ekonomi düzeni kurmak zorundadır. Somut bir örnekle açıklayalım düşüncemizi, örnekse tütün bizim bir hammaddemizdir. Tütün ekicileri tütün ekerler, yetiştirirler, bakarlar, zamanı geldi mi tütünü toplarlar ve dış piyasanın alımına sunarlar. Dünya sömürme düzeni, bu tütünü, iç araçlarla da birleşerek en ucuzundan almak için uğraşır. Alır da. Sömürülen düzenin, birtakım tarım ürünleri için gübreye ihtiyacı vardır. Bu gübre ihtiyacını, kendisi gübre endüstrisi kurmadığı için, dış ülkelerden sağlar. Tütünlerini en ucuz biçimde almaya çalışan, gübre vericisi ülke, bu sefer iç araçlarla, gübreyi aşırı bir karla o ülkeye satmaya çalışır. Tütünde eksi alış, gübrede artı satış haline girer. Sömürücü düzen, alırken ve verirken, o ülke halkının sırtından kazanmış olur. Bu sömürme düzeninden, sömürücü ülkeler ve sömürülen ülkelerin, bu sömürme düzenine, yani kendi karlarının, ulusal ürünlerle beslenmesi düzenine, uluşçuluk adını vermeleri mümkündür. Bu uluşçuluğu şöyle savunurlar: Ülkemizin, tütünü değerlendiriyor ve karşılığında, tarımın gelişmesi için gereken gübreyi sağlayarak “ulusal kalkınma”nın özgür aracılığını yapıyoruz, çağdaş uluşçuluğun anlamı ise, bir takım aracı sınıflar ile, evrensel sömürme düzeni arasında bir köprü kurmak değil, doğrudan doğruya ulusun gerçek birimi olan halkın araçlar ve sömürücüler yönünden sömürülmesini önlemektir. Bir: Bir ulus, kendi halkının ürettiği tütünü, ihtiyacı olan dış piyasalara doğrudan doğruya, en iyi koşullarla kendisi satar ve tütün satımını ulusun yararına değerlendirir. İki: Tarımın gelişmesi için gerekli gübreyi, kendi olanaklarıyla yarattığı ulusal endüstrisiyle üretir. En iyisi budur. Ya da, kendisi tam bir ulusal gübre endüstrisine geçinceye kadar, dış pazarlardan gübreyi, araçlar adına ve yararına değil, ulus yararına değil, ulus yararını ve ulus adına, en uygun koşullarla satın alır. Böylece, hammaddelerde ve yapılmış maddelerde, sömürme düzeninin sömürücü halkasını kırar. Ama çağdaş anlamda uluşçuluk, bu halkayı tam kırmak, yani, hammadde ve yapılmış madde arasındaki ulusal ilişkiyi yaratmaktır: Bu, ulusal endüstriyi kurmak demektir. Çağdaş uluşçuluğun en önemli sorunu, bir ulusun bağımsız bir

endüstriye kavuşması sorunudur. Örneğimizde, tarımsal üretimi için gereken gübreyi kendisinin yapmasıdır. Hammaddeleri ve de yapılmış maddeler yolu ile, dünya pazarlarına bağmlanmış bir ulus tam bağımsız olamaz. Bir yerde, sömürme düzeninin çarkına takılar, dünya anamalinin gelişmiş gücüne bağlanır.

Ulusçuluğun çağdaş anlamı, bağımsızlık anlamıyla birleşince ve bağımsızlık en geniş biçimiyle, ulusal ekonominin tarım, ulaştırma, alışveriş, endüstri yeterliği, özgürlüğü ilkesine dayanınca tam bağımsız, tam ulusçu olmak isteyen bir halkın, büyük dünya anamalı karşısında yapacağı ilk iş; kendisini dünya anamalinin etkilerinden kurtarıp, kendi ulusal anamalinı yaratmasıdır. Neden ki, bütün bir ekonomi düzeni, bu ulusal anamalin varlığına bağlıdır. Bağımsız, kendine yeterli, yaratıcı bir ulusal anamalin kaynağı nerededir? Sömürücü iç ve dış anamalin gölgesi düşmemiş bir ulusal anamal nerededir? Bu anamal, bağımsız kalmaya, tam bağımsız olmaya kara vermiş, halkın emeğinde, halkın gücünde ve bu emeğin, bu gücün el atmasını bekleyen doğal kaynaklardır. Çağdaş ulusçuluğun, bağımsızlık ilkesinden sonra, vardığımız ikinci ilkesi ulusun kendisi oluyor. Sömürme düzeni, bağımsızlık temelinde kırmaya karar vermiş bir ulusun, tek dayanağı gene kendisi oluyor. Burada, ulusun tek birimi olan halka varıyoruz. Çağdaş ulusçuluğun niteliği birdenbire bütün açıklığıyla ortaya çıkıyor: Çağdaş ulusçuluk, sömürme dünyası karşısında, kendi ulusal bağımsızlığını yaratmak için, iç ve dış sömürme kaynaklarını kurutan ve anamal yaratmada yalnızca kendi doğal kaynaklarına, kendi halkının emek ve gücüne, en önemlisi “bağımsız yaşama bilincine” dayanan ulusçuluktur. Bu ulusçuluğun karşısına dikilen her ulusçuluk, sömürme düzenine yağ çeken, halkın gerçek kurtuluşunu engelleyen, yalancı, çıkarıcı bir ulusçuluktur. Sömürgeciliğin işbirlikçisidir.

Ulusun temel birimi olarak Türk halkını alınca, Türk ulusçuluğuna bu halkın sorunları açısından gerçekçi bir gözle bakmak gerekecek. Türk ulusçuluğu tarihsel çatışmanın içinden, halk gerçeğine dayanarak fıskırıyor. Kurtuluş Savaşı’ndan öğrendiğimiz en önemli şey budur. Bu savaşın gerçekçi temellerini ilkelere bağlayan Atatürkçülüğün, ulusçuluğa kattığı anlam halkça bir anlamdır. Atatürk ulusçuluğu, diğer Atatürk ilkeleriyle sıkı sıkıya bağlıdır. Türk devrimcisinin tam bağımsızlığını isteyen ve Türk ulusunun temel birimi Türk halkının çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmayı öngören devrimci, laik, Cumhuriyetçi, toplumcu ve devletçi ve de Türk halkının tam özgürlüğünü koşulladığı için halkçı ulusçuluktur, Kemalist ulusçuluk. Savaşçılığı ulusal kurtuluşa, devrimciliği halkın kurtuluşuna bağlı bir ulusçuluk. Atatürkçüler, tarihsel kaynaklara bağlanan Kemalistler ve de devrimciler için Türk ulusçuluğunun üç temel anlamı vardır:

1-Türk ulusu, ümmet kavramını aşar, ümmetçilik yerine ulusçuluk gerçeğini koyar. Dili, tarihi, serüveni, uygarlığı ve ortak yaşama ülküsü ile, yeryüzünde bir Türk ulusu gerçeği vardır. Bu ulus, ümmet çağının, ümmet kavramının bütün bağlarından kurtulmadıkça, ortaçağın tarihsel karanlığından çıkarılmadıkça çağdaş uygarlıktaki ayartıcı, özel yerini alamaz. Kendi kendisini bulmuş, ulusal bilincine ermiş, yani ulus olarak kendisini soyutlamış ve somutlaştırmış bir Türk ulusu, kendi ulusal özü ile, dilinden, tarihinden ve yaşama gücünden gelen ulusal bildirisi ile, çağdaş uygarlıktaki özel yerine alır: Kendi yaşantısının anlamını çağa vurur, bir uygarlık çeşitlenmesinin kaynağı olur. Sorun çağdaş uygarlığa erişmek kadar, çağdaş uygarlıkta Türk ulusu olarak yaşamaktır.

2-Türk ulusçusu, Türk ulusunu diğer uluslar önünde ve karşısında eşit görmek istediğinden, siyasal-ekonomik bağımsızlığın aşığıdır. Bir ulus bağımsızlaştığı oranda uluslaşır. Kendi ulusal kişiliğini çağının ağırlığı haline getirebilir. Türk ulusçusu, bir bağımsızlık savaşı öğretisinden gelmektedir. “Ulusal bağımsızlık ilkesi”nin geleneğine, savaşına ve deneyine sahiptir. Onun halkı bağımsızlık için savaş vermiş bir halktır: sömürgeciliğe, Batı anamalinin oyunlarına ve bağımsızlık düşmanlarına karşı. Burada, Türk ulusu, öncü ve önderdir. Türk ulusçusu, halkının bu öncülüğünü anlamaya, değerlendirmeye ve zorla, kanla kazanılmış bir bağımsızlığın bir damlasını bile vermemeye zorludur. Türk ulusçusu, bağımsızlığı bir dua

gibi her sabah yenilemek zorundadır.

3-Ulusal bağımsızlık ilkesine bağlı Türk ulusçusu, yani Kemalist ulusçu, yani Türk devrimcisi, Türk ulusunun kaynağına iner, Türk halkına. Bağımsız kalmanın tek koşulu, Türk halkının her türlü siyasal-ekonomik-toplumsal baskılarından, yoksunluklardan, bağlardan, engellerden kurtarılmasıdır. Halkı bağımlı bir ulus, bağımsız olamaz. Bağımsızlığın tek ölçüsü halkın somut özgürlüğüdür. Türk ulusçusu, böylece halkın yanında, halktan yanadır. Bağımsızlık savaşı, ulusun ana biriminin halkın bağımsızlaşması savaşıdır. Ulusçuluğun halkçı anlamı budur. Kemalist ulusçuluğa bu üç kilometre taşıyı koyunca, yani ulusal kişiliği, ulusal bağımsızlığı ve halkın özgürlüğünü Türk ulusçuluğuna temel alınca, ulusçuların yolu açıkça belirir. Ulusçuluğun halkçı temeli de adamakıllı ortaya çıkar: Türk halkının uyanması, siyasal örgütlenmesi, ekonomik özgürlüğe erişerek özgürlüğün gerçek kaynağına varması, halkın emeğinin kutsanması ve toplumda en yüce değer haline gelmesi. Öyleyse, Türk ulusçuluğu, halkçı temelinde şu sorunları hızla çözmek, gerçekleştirmek göreviyle yüküldür: 1-Halka eğitim eşitliğinin kapılarının açarak, halkı okutmak, eğitmek, kendi bilincinde uyandırmak: En güzel eğitim, halka kendi kendini veren, halka kendi gücünü tanıtan eğitimidir.

2-Halka siyasal eşitliğin kapılarını açmak, yani halk yönetimi ilkeleri içinde, halkın siyasal yaşantıya katışma olanağını sağlamak. Halk, ancak kendisi yöneterek, kendisi yönetime ve siyasal gücü katışarak özgürleşebilir. Gerçek halk yönetimi, özgür halkın yönetimidir.

3-Halka ekonomik eşitliğin kapılarını açmak, yani halkı ekonomik baskılardan, yoksulluktan, geri üretim ve toprak düzeninden kurtarmak, toplumsal adaleti tam uygulayarak halkı ekonomik bakımdan özgür, yaratıcı hale getirmek.

Ümmetçiler ve gelenek adı altında ortaçağın geri ekonomik-toplumsal, kültürel düzenini korumak isteyenler; memleketin ana kaynaklarını belli bir azınlığın sömürücülüğüne bırakmak isteyenler, halkı bir oy makinesi gibi tasarlayanlar, devrimci Anayasanın uygulanmasına engel olanlar, Türk ulusunun gelişmesini durduran ne kadar eski, yoz ve çağdışı değer varsa, onları kendi çıkar ve yararları için halk dışı bir ulusçuluk adına yutturmak isteyen tutucular Kemalist anlamda ulusçu olamazlar. Olsa olsa, Türk ulusunun kutsal adını sömürmek, onun adına kendi çıkarlarını, kendi haklarını koruyan, Türk ulusunun hayat kaynaklarını sömüren “Osmanlı ortaçağı derebeyleri” ve çağdaş “yeni sömürücüler” olabilirler. Türk ulusçusu, ümmet temelinde Osmanlılığı yıkıp, sömürge temelinde iç ve dış sömürücülüğü yıkıp, Türk halkının çileli, taze karını ulusa temel yapan devrimin yanındadır. Türk ulusunun kurtuluş demek, her şeyden önce Türk halkının kurtuluşu demektir.

Ulusçuluğun halkçı anlamı belki de ulusçuluğun gerçek anlamıdır. Biz devrimciler, biz Kurtuluş Savaşı'nın artçıları, biz Kemalizme and içmişler, bu çeşit bir ulusçuluk anlayışı dışında, gelenekçiliğe, tutuculuğa yönelmiş bir ulusçuluğun halkı aldatmaktan, halkı sömürmekten ve halkı uyutmaktan başka bir şeye yaramayacağına inanıyoruz. Tek değer dönük, tek ulusal değer olarak halka inandığımızdan da, halka dönük, ulusal bağımsızlığa dönük ulusçuluktan başka bir ulusçuluk tanımıyoruz.

Atatürkçü Olmak kitabından.